

SLAPTOJI
Geiŝos
KNYGA

SEI SHŌNAGON

SEI SHŌNAGON

SLAPTOJI
Geiŝos
KNYGA

Iš anglų kalbos vertė
UAB „DATATEX“

PRATARMĖ

Sei Šionagon (Sei Shōnagon) – japonų rašytoja. Labai mažai žinoma apie Sei Šionagon gyvenimą. Ji gimė apie 966 m., patikimų biografinių duomenų išlikę mažai, nežinomas net tikrasis vardas. Kai kurių tyrinėtojų nuomone, Sei Šionagon yra Nagiko Kijohara, jos tėvas buvo vienas žymiausių Hejano epochos (794–1192) poetų Kijohara Motosuke (908–990). Moteris buvo itin išsilavinusi, mokėjo kinų kalbą, išmanė kinų, japonų poeziją. Apie 933–1000 m. buvo imperatoriaus Išidžio (valdė 986–1011 m.) sutuoktinės Teiši Sadakos Fudživaros (kilusios iš Japonijos didikų Fudživarų giminės, IX–XII a. turėjusios didžiausią įtaką šalyje) rūmų dama. Žinomi Sei Šionagon romanai su vidutinio rango dvariškiais ir provincijų valdytojais. Tikėtina, jog ji buvo susituokusi su rūmų tarnautoju Tačibana no Norimicu ir turėjo sūnų. Kiti šaltiniai teigia, kad Sei Šionagon turėjo dvi santuokas ir du vaikus: sūnų ir dukterį. Nieko nežinoma apie jos gyvenimą pasibaigus tarnybai imperatorienės dvare. Gali būti, jog Sei Šionagon tapo vienuole, tačiau priimta manyti, jog ji mirė skurde ir vienuomoje, pasak vieno šaltinių, apie 1016 metus (remiantis kitais duomenimis, apie 1020 m.).

Sei Šionagon nebuvo gražuolė. Vietą rūmuose pelnė savo išsilavinimu, sąmoju, inteligencija. Dėl šių savybių turėjo nemažai

priešų. Jos replikos būdavo netgi žiaurios, ypač skirtos tiems, kuriuos ji niekino.

Daugelį žinių apie Sei Šionagon tyrinėtojai susirankioja iš jos kūrinio „Slaptoji geišos knyga“ – kitaip žinomo kaip „Priegalvio knyga“ (*Makura no soši*) – puslapių. Todėl galima įsivaizduoti dvasingą, mėgstančią prabangą, jausmingą, bet drauge pažeidžiamą jauną moterį. Gal ji tokia ir buvo: mėgėja truputį pasigirti ir pasididžiuoti, aukšto rango dama, besijaudinanti dėl silpnų ir bejėgių – tiek vaikų, tiek žvirblelių.

Sei Šionagon „Slaptoji geišos knyga“ – esė žanrui priskiriamas kūrinys, kuris pasirodė paskutiniame X amžiaus dešimtmetyje, Hejano epochoje (794–1185 m.), japonų kultūros klestėjimo metu. Originalas neišlikęs, seniausi žinomi nuorašai datuojami XI a. pabaiga, pirmasis leidimas pasirodė XVII amžiuje. „Slaptąją geišos knygą“ sudaro maždaug 200 skyrių (pagal kitus skaičiavimus, 300 skyrių), bet šis skaičius ir seka įvairiuose leidimuose skiriasi. Knygoje aprašoma rafinuota rūmų kultūra, gausu rūmų gyvenimo smulkmenų, yra buitinių scenų, anekdotų, aforizmų, eilėraščių, svarstymų apie poeziją, aliuzijų į senosios kinų literatūros kūrinius, gamtos, japonų gyvenimo papročių, religinių apeigų aprašymų, bet dažniausiai perteikiamas momentinis įspūdis, idėja, išgyvenimas – tai juk dienoraštis, kuriame autorė išsako savo asmeninius potyrius. Būdinga nutylėjimų, užuominų poetika, bet išlaikomas aiškus, tikslus stilius, šmaikštumas, kritinis požiūris, atvirumas, jausmingumas, jautrumas, subtilus psychologizmas, vaizdinga kalba. Aukštinamas grožis, estetika, subtilumas, išsilavinimas, pasiepiamas netaktas, prastas skonis, tamsuoliškumas, smerkiamas pavydas. Ši knyga priskiriama prie žymiausių pasaulio literatūros kūrinių.

Tų laikų Japonijos valdymo sistema buvo nusižiūrėta iš Kinijos. Valstybės tarybai vadovavo ir didžiausią valdžią turėjo kancleris bei jam pavaldūs kairysis ir dešinysis ministrai. Buvo dvi kanceliarijos, kurioms priklausė daugybė įvairių žinybų: apeigų, mokesčių, karinė, teismo, rūmų, muzikos, mokslo ir švietimo, pasiuntinybių ir vienuolynų; valdybų: finansų, kavalerijos, laivyno, statybos, medžioklės, virtuvės, smilkalų, vynų ir kt.; skyrių: rūmų tvarkymo, sargybos priežiūros, siuvimo, audimo ir t. t.

Tačiau valdininkus labiau jaudino nauji pelningi paskyrimai, o ne darbas valstybės labui. Iš tiesų, daugumą klausimų sprendė kancleris arba imperatoriaus regentas.

Visi svarbiausieji valstybiniai postai buvo paveldimi. Valdžioje įsitvirtino Fudživaros klanas. Tapo įprasta, jog sosto paveldėtojas turėjo vesti Fudživaros klando merginą, ir paveldėtojais tapdavo tik šios linijos žmonės, todėl visi Hejano epochos valdovų seneliai, dėdės, pusbroliai, svainiai, taip pat padėjėjai, kancleriai ir mokytojai buvo Fudživaros.

Tuo metu imperatoriaus dvaras gyveno savitą gyvenimą. Aplink dvidešimt galingiausių aristokratų šeimų buriavosi kitos, mažiau kilmingos. Provincijų aristokratijai vadovavo gubernatoriai, tačiau šie mielai pasilikdavo sostinėje ir vietoj savęs siųsdavo padėjėjus. Vienintele garbaus žmogaus verta vieta buvo laikoma sostinė – Hejanas. X amžiaus pabaigoje imperatoriaus rūmai iš vietos, kur sprendžiami tautos reikalai, pavirto visų menų klesėjimo vieta. Kultūrinis gyvenimas koncentravosi rūmuose, o iš čia tarsi bangos sklido po visą Japoniją. Šiaurinėje miesto dalyje daugiau nei septyniasdešimties valstybinių pastatų ir aukštųjų rūmininkų namų apsupti stūksojo Didieji imperatoriaus rūmai – Seirio rūmai – valdančiojo imperatoriaus rezidencija. Šie rūmai

tebestovi šių dienų Kiote, jie buvo restauruoti XIX amžiuje. Koki (Kokiden) – imperatorienės rūmai.

Tuo metu, kai Vakarų pasaulis tebebuvo tamsus ir barbariškas, Japonijoje klestėjo aukšta kultūra, buvo puoselėjama riteriškumo ir garbingumo dvasia. Hejano laikotarpiu klestėjęs grožio kultas išugdė labai subtilią ir elegantišką visuomenę. Žinoma, šis reiškinyss formavosi istoriškai, geografiškai ir socialiai uždaroje erdvėje, tačiau padarė įtakos visai pasaulinės kultūros raidai. Ir šiuo metu Kiotas (tuometinis Hejanas) laikomas japonų kultūros lopšiu. Hejano epochą galima pavadinti Japonijos kultūriniu fenomenu. Kultūrinį pakilimą nulėmė didžiųjų protų noras perimti ir pasimokyti iš indų, kinų, korėjiečių. Tačiau japonai labai brangino ir savo šaknis, jie nesiekė pakeisti savito svetimu, o tiesiog stengėsi praturtinti savo kultūrą. Tuometinė mados estetika reikalavo ne tik griežtai laikytis sudėtingiausių etiketo taisyklių, bet ir žinoti smulkmenas. Tarkim, mokėti parinkti tinkamą popierių, kvėpalų ar smilkalų aromatą, drabužio kirpimą ir audinio spalvą priklausomai nuo valdininko rango ir pan. Šios žinios, žinoma, drauge su šeiminiiais ryšiais buvo būtina sąlyga kilti karjeros laiptais. Nepaisant milžiniškos budizmo įtakos, Hejano epochos japonai labiau nei moralinius principus vertino stilių, išorė buvo svarbesnė nei širdies šiluma.

Aukštuomenės moterims buvo keliami kur kas menkesni reikalavimai. Tiesiogiai aukštuomenės gyvenime jos nedalyvavo. Tačiau imperatoriaus bei aukštųjų valdininkų žmonos ir sugulovės darė didelę įtaką (Hejano laikotarpio Japonijoje buvo priimta daugpatystė). Pagrindinis daugumos dvariškių užsiėmimas buvo pastangos joms įtikti. Kadangi Hejano aukštuomenės moteris turėjo slėptis už uždangos ir iki vestuvių nesikalbėti su

nepriklausančiais šeimai vyrais, plačiai paplito susirašinėjimas su širdies dama. Gal tai paskatino japoniškų rašmenų atsiradimą? Juk rūmų damos daug prasčiau (be abejo, ne visos) už vyrus išmanė kinų rašmenis.

Rūmų damos sukūrė daugybę eilių, prirašė dienoraščių. Iš jų dabar ir rankiojamos žinios apie aukštesniosios klasės japonų moters gyvenimą prieš tūkstantį metų. Tačiau savo žavėjimusi spalvomis ir spindesiu, poezijos pomėgiu, naivumo ir išminties deriniu visas kitas žinomas rašytojas užtemdo Sei Šionagon. Be to, „Slaptoji geišos knyga“ (kitaip, „Prieglavio knyga“) turi keletą ypatingų skirtumų. Jos autorė pajuokdavo meilužius, tiesiog patologiškai garbino valdovų porą, buvo ganėtinai priešiška net aukštesnės klasės vyriškiams. Tačiau nepaisant tokio požiūrio jos užrašuose visiškai nėra nei zirzimo, nei verkšlenimo, kurie tokie dažni jos amžininkų kūryboje vaizduojant santykius su vyrais.

Be abejonės, Sei Šionagon savo užrašus pradėjo dar tebetar naudama rūmuose: kai kurie epizodai papasakoti minučių tikslumu. Tačiau kai kurios dalys parašytos po imperatorienės Sadako mirties. Pavadinimas „Slaptoji geišos knyga“ (kitaip, „Prieglavio knyga“) tikriausiai nusako, jog vyrai ir moterys slėpė užrašų sąsiuvinius greta savo guolių miegamuosiuose, galbūt medinių priegalvių stalčiuose ir galėdavo užrašyti priklydusias mintis.

Sei Šionagon jaudina tik tai, kas gražu. Ji nepakenčia tamšaus, nesutvarkyto pradmens – tai grožio ir formos instinktas. „Negražu – neleistina“ – tai Hejano epochos japonų kodeksas. Jie matė pasaulį pro grožio prizmę, arba grožis yra jų atskaitos taškas: jei gražu – tai teisinga. Įžūlumas neleistinas ne tik todėl, jog neetiškas, o dėl to, jog negražus, prieštarauja daiktų žavesiui, visuotinei harmonijai. Japonai supriešindavo ne gėrį ir blogį, o

grožį ir bjaurumą. Dėl to ir Šionagon nekenčia pavydo, piktžodžiavimo, grubumo, neskoningumo – tarsi tamsaus, nesutvarkyto pradmens pasirodymo.

Pagrindinio žinomo knygos teksto struktūra pakrika ir paini. Dalys sudėtos ne chronologine tvarka, net šiek tiek nelogiškai. Įmanoma, jog Sei Šionagon rankraštis gali gerokai skirtis nuo turimų tekstų. Juk seniausias turimas rankraštis nurašytas beveik po penkių šimtų metų nuo originalo sukūrimo. Šimtmečius mokslininkai ir perrašinėtojai vis paredaguodavo į jų rankas pakliuvusius rankraščius, laisvai perkeldavo skyrius iš vienos knygos dalies į kitą. Kai ką pagražindavo, pakomentuodavo. Praleisdavo žodžius ar sakinius tikėdamiesi suklastoti tiesą, be to, darydavo kopijavimo klaidų. Žinoma, tai leidžia tikėtis didelių skirtumų tarp tekstų, gal net kai kurių dalių visiško pakeitimo.

Originalusis *Makura no soši* rankraštis pradingo gerokai prieš pasibaigiant Hejano epochai. Nuo XII amžiaus pasklido daugybė variantų. Beveik neįtikėtina, jog pirmasis rankraštis atsiras ir sužinosime, kuri versija artimiausia originalui.

Tikėtina, jog „Slaptoji geišos knyga“ (kitaip, „Priegaltvio knyga“) buvo pradėta kaip asmeninis dienoraštis. Jei išties taip, tai po 996 metų sužinojus apie dienoraščio buvimą rūmuose jis tapo meniškesnis, bet labiau suvaržytas. Tokiu atveju pati Šionagon galėjo perrašyti kai kurias dalis, kad dienoraštis taptų tinkamesnis skaityti kitiems.

Vertimas kiek įmanoma pritaikytas šiuolaikiniam skaitytojui, parinkti kai kurie sinonimai. Galbūt net praleisti keli Šionagon pamėgti žodžiai, kurie mūsų dienomis skaitytojui labiau suprantami, o teksto reikšmės neiškraipo. Juk verčiau suteikti kūriniui šiek tiek poetiškumo, nei cituoti paraidžiui.

1. Pavasario aušra...

Pavasario aušra yra pati žaviausia.

Kalnų pakraščiai vis labiau nubąla; juos švelniai paliečia šviesa. Purpuru nuspalvinti debesys plaukia per dangų kaip ploni kaspiniai.

Vasarą – naktis. Be abejonės, ji stulbinanti, kai šviečia mėnulis, ir netgi tamsa, kai dangus be mėnulio, džiugina akį, nes ore zuja daugybė jonvabalių. Jeigu tamsoje blankiai temirksi vos vienas kitas jonvabalis, irgi nuostabu. Netgi per lietų – nepaprastai gražu.

Rudenį – prieblanda. Besileidžianti saulė beria ryškius spindulius ir artėja prie kalnų viršūnių. Varnos – trys, keturios, dvi – skuba į savo lizdus... koks graudus žavesys! Tačiau mano siela dar labiau gaudinasi, kai per dangų nutįsta laukinių žąsų būriai – iš pažiūros tokie mažyčiai. Saulė tuoj nusileis, o viskas aplink alsuoja neišsakytu gauduliu: užaujantis vėjas, čirpaujančios cikados...

Žiemą – ankstus rytas. Purus, šviežias sniegas, neverta nei sakyti, tiesiog nuostabus, baltutis šerkšnas – irgi, net žvarbus rytas be sniego – puikus. Paskubomis uždegama ugnis, įnešamos smilkstančios žarijos – ir iškart pajunti žiemą! Vidurdienį šaltis atsitraukia, bet ugnis apvaliame ugniakure prigęsta po pelenų sluoksniu, o tai jau blogai!

2. Metų laikai

Kiekvienas metų laikas pasižymi ypatingu žavesiu. Puikus yra pirmasis mėnulis*, trečiasis ir ketvirtasis, penktasis taip pat, septintasis mėnulis, aštuntasis ir devintasis, vienuoliktasis ir dvyliktasis irgi nuostabūs.

Visi metai yra gražūs – nuo pradžios iki galo.

3. Naujųjų metų šventės

Pirmąją Naujųjų metų dieną** išskaidrėjęs dangus džiaugsmingai mėlynuoja, viską aplinkui keičia lengva pavasario migla.

Visi žmonės šventiškai pasipuošę, iškilmingai, nušvitusiomis širdimis sveikina savo valdovą, linki laimės vienas kitam – didingas reginys.

Septintąją*** Naujųjų metų dieną pratirpusiuose lopinėliuose skabomi jauni žolių ūgliai. Kaip tankiai jie sužėlė, tokie sodrūs ir ryškiai žali netgi ten, kur paprastai nepamatysi – rūmų patvoryje.

* Japonijoje laikomasi mėnulio kalendoriaus.

** Pagal mėnulio kalendorių – Naujųjų metų data yra nepastovi, ji nustatoma pagal antrąją mėnulio jaunatį po žiemos saulėgrižos. Švenčiama tarsi pavasario ir atsinaujinimo šventė.

*** Septyni buvo laikomas magišku skaičiumi. Septintą metų dieną rūmuose vyko *Šviežių žolių* šventė ir *Baltųjų žirgų* eisena. Iš surinktų septynių augalų su ryžiais ruošiamas specialus patiekalas, apsaugantis nuo piktųjų dvasių ir stiprinantis žmogų ištikus metus. Rūmuose šį patiekalą gamindavo dalyvaujant imperatoriui. Buvo tikima, jog paragavęs šio patiekalo visus metus bus sveikas, nes magija nubaido piktąsias dvasias, kurios sukelia ligas.

Šią popietę garbingos sostinės damos puošniai išpuoštais vežimais atvyksta į rūmus pažiūrėti iškilmingos *Baltųjų žirgų* eisenos*. Štai vienas vežimas įvažiavo pro Viduriniuosius vartus. Ant kelio vežimas stipriai krestelėjo. Moterys susitrenkė galvomis. Iš plaukų iškrito ir sulūžo šukos. Nuaidėjo linksmas juokas. Prisimenu, kaip pirmą kartą važiavau stebėti *Baltųjų žirgų* eisenos. Už vartų, prie Kairiojo gvardijos sargybos posto**, būriavosi dvariškiai. Jie surinko asmens sargybinių, lydėjusių procesiją, lankus ir pradėjo gąsdinti arklius timpčiodami lankų temples. Iš savo vežimo galėjau tolumoje įžiūrėti tik tinklinę tvorą priešais rūmus. Pro ją nuolat zujo tarnaitės ir kambarinės. „Kokios jos laimingos, – pagalvojau. – Kaip laisvai vaikštinėja po garbingiausią buveinę už devynių vartų! Joms tai įprastas reikalas.“

Iš tikrųjų kiemai ten ankšti. Cereemonijos sargybiniai praėjo taip arti pro mane, jog galėjau pamatyti net dėmes ant jų veidų. Balinanti pudra užtepta netolygiai, tarsi pro kur ne kur nutirpusį sniegą matytųsi pajuodę žemės lopiniai... Arkliai neramiai tryptčiojo, stojosi piestu. Iš baimės nejučia susigūžiau vežimo gilumoje ir daugiau nieko nepamačiau.

Aštuntąją Naujųjų metų dieną kyla didžiulis sujudimas.*** Garsiai bilda vežimų ratai: damos skubinasi išreikšti valdovui

* Pasak legendų, arklys turi apsauginę magišką galią. Prieš imperatorių pravedavo baltus žirgus. Jų skaičius (tris kartus po septynis) taip pat turėjo magišką prasmę. Asmens sargybiniai, iškilmingai apsirengę ir apsiginklavę lankais bei strėlėmis, pagal rūmų tradiciją turėdavo nubalinti veidus.

** Imperatoriaus rūmus saugojo trys sargybos pulkai: asmeninė sargyba, imperatoriaus palyda ir rūmų sargyba. Kiekvienas pulkas buvo padalytas į du būrius: kairįjį ir dešinįjį. Čia kalbame apie vartus saugojusią sargybą.

*** Šią dieną kilmingos damos gaudavo imperatoriaus dovanas, joms suteikdavo aukštesnį rangą.

savo dėkingumą. Penkioliktoji diena – didžiulės iškilmės, kai valdovui tradiciškai ruošiamos *Pilnatis vaisės*.*

Visos kilmingų namų patarnautojos – ir vyresnės, garbingos damos, ir jaunutės, – slėpdamos už nugaros maišiklį** šventiniam patiekalui, stengiasi stuktelėti viena kitai, kartu besižvalgydamos, kad pačioms nekliūtų. Atrodo, kad joms labai linksma. Tik *pliaukšt!* Kažkam nepavyko apsisaugoti – visoms smagu. Tik išsižiojęlei, suprantamas dalykas, apmaudu.

Jaunasis žentas, neseniai pradėjęs lankyti savo žmoną ir nakvoti jos tėvų namuose***, penkioliktosios dienos rytą ruošiasi išvykti į rūmus. Moteris visada laukia šios akimirkos. Viena pasislėpė tamsiame kamputyje ir nekantrauja iš pasalų pro šalį einančiam jaunuoliui tvoti su maišikliu. Kiekvienuose namuose atsiranda tokia, kuri visur nori būti pirmoji. Kitos, žvilgčiodamos į jos pusę, pradeda krizenti.

– Cit, tyliau! – moja ranka į jų pusę slapukė.

Tik jaunoji ponia išlieka rami, tarsi nieko nepastebėtų.

– Ak, man reikia pasiimti... – tarsteli šokdama iš pasalos moteris, lyg netyčia pribėga prie jaunosios ponios, pliaukšteli jai per nugarą ir akimirksniu pradingsta.

* Šią dieną buvo ruošiamas tradicinis pupų ir ryžių kukulių patiekalas, kuris simbolizavo mėnulį.

** Maišiklis – ilgas šėivamedžio pagalys, numargintas raštais, turėjo magišką prasmę. Buvo tikima, kad moterį palietus šiuo pagaliu, ji pagimdys berniuką. Tradicija atkeliavusi iš falo kulto laikų.

*** Hejano laikais egzistavo *cumadoši* santuoka, kuri susiklostė klanų sistemoje, kai matriarchato liekanos dar buvo gyvos. Jaunas žentas arba gyvendavo žmonos namuose, arba tik lankydavo ją naktimis. Tokia santuoka, nepaisant daugybės šeimyninių dramų, buvo labai populiari tarp turtingųjų.

Visos pratrūksta juoku. Ponas žentas irgi geraširdiškai nusišypso, jis visai neįsisižeidė, o jaunoji ponia net nekrūptelėjo, tik jos skruostai kiek užkaito. Žavinga!

Pasitaiko, kad moterys maišikliais stukteli ne tik viena kitą, bet užkliudo ir vyrą. Tada nelaimėlė net apsiverkia iš pykčio ir puola aistringai priekaištauti ir bartis:

– Tai ji kalta, viskas per ją...

Netgi valdovo rūmuose viešpatauja linksma sumaištis ir nepaisoma griežto etiketo. Smagi painiava kyla ir tomis dienomis, kai laukiama naujųjų paskyrimų tarnyboje.

Nesvarbu, jog stipriai sninga, nesvarbu, kad kelius padengė ledas, į imperatoriaus rūmus vis tiek suplūsta minios prašymais nešinių ketvirtinio ir penktojo rango valdininkų. Jaunesnieji linksmi žvalgosi, jie kupini šviesiausių vilčių. Vyresnieji, šarmos nubalintais plaukais, ieškodami užtarimo sliūkina prie rūmų damų kambarių, kur ryžtingai liaupsina savo protą bei aukština kitas dorybes. Iš kur jiems žinoti, jog jaunosios pašaipūnės vėliau negailestingai juos erzins ir tyčiosis iš jų?

– Malonėkite užtarti mane žodeliu valdovui. Ir valdovei taip pat, meldžiu, – prašo jie.

Gera, jeigu jų viltys pasiteisina, bet kaip nepagailėjus to, kuris patiria nesėkmę!

4. Trečiąją trečiojo mėnulio dieną...

Trečiąją trečiojo mėnulio dieną saulė ryškiai ir ramiai šviečia žydrame danguje. Pražysta persikai. Šiuo metu gluosniai neapsakomai gražūs. Jų pumpurai primena kietus šilkaverpių kokonus. Kai išsiskleis lapai, žavesys pradings. Kaip nuostabiai atrodo į

didelę vazą pamerktą ilga žydinčios sakuros šakelė. Prie žydinčios šakos sėdi ir bendrauja su damomis garbingas svečias, galbūt pačios imperatorienės vyresnysis brolis, jo apsiaustas, dengiantis daugybę kitų spalvingų apdarų, – vyšninės spalvos*... Nuostabus vaizdas!

5. Nuostabus ketvirtojo mėnulio laikas...

Nuostabus ketvirtojo mėnulio metas švenčiant Kamo šventę**. Paradiniai valdininkų drabužiai žaižaruoja purpuru, skiriasi tik atspalviai: šviesesni arba tamsesni. Apatiniai drabužiai tik šilkiniai, smagu jausti vėsumą. Žaliuoja reta medžių lapija. Kažkaip nevalingai grožiesi giedru dangumi, kurio nepaslepia nei pavasarinė migla, nei rudens ūkai. Vakare ar naktį, kai atslinks permatomi debesėliai, kažkur toluoje pasigirs gegutės kukavimas, toks neaiškus ir tylus, kad atrodys lyg vaidentųsi... Taip jaudina širdį!

Kai artėja šventė, vis dažniau pirmyn atgal prabėga tarnai, nešdami rankose negrabiai susuktus į popierių „žalsvai gelsvus ir nukritusių lapų“ spalvos ar „mėlynai purpurinius“ šilko ritinius. Dažniau nei paprastai akį patraukia neįtikėtino margumo apdarai: su ryškiais apvadais palei žemę, margi ar dryžuoti.

Jaunos merginos – iškilmingos eisenos dalyvės – jau suskuobo ištrinkti ir iššukuoti plaukus, bet dar nenusivilkę kasdienių

* Drabužiai buvo dėvimi keliais sluoksniais, kad išgautų vyšninę spalvą, buvo vilkimas baltas apsiaustas ant ryškiai raudonos arba alyvinės spalvos drabužių. Apskritai, dauguma dvispalvių audinių ar audinių su kitos spalvos pamušalu turėjo juos primenančių augalų pavadinimus.

** Kamo šintoistų šventykla, esanti į šiaurę nuo sostinės, du kartus per metus (per ketvirtąjį ir vienuoliktąjį mėnulio mėnesį) rengė iškilmingas šventes. Šventė buvo švenčiama labai didingai, su gausia minia žiūrovų.

suglamžytų, nunešiotų suknelių. Jų apranga siaubingai netvar-kinga. Jos kaskart neramiai šūkčioja: „Sandalai be raištelių!“, „Batams reikia naujų padų!“ – nekantriai blaškosi, neranda vietos: kada pagaliau išauš lauktoji diena?

Pagaliau viskas paruošta! Didžiausios nekantruolės, kurios lakstė nenustygdamos, dabar žengia lėtai ir išdidžiai, lyg bonzos maldininkų eisenos priekyje. Kaip pakeitė merginas šventiniai drabužiai!

Motinos, tetos, vyresnės seserys – visos pasipuošusios pagal rangą, palydi merginas. Puiki eiseną! Kai kurie žmonės metų metus stengiasi tapti *kurodo**, bet nėra taip lengva. Tik šventės dieną jiems leidžiama dėvėti šviesiai žalius drabužius su geltonu atspalviu, tarsi jie būtų tikri *kurodo*. O, jei tik būtų galima niekada nesisikirti su šiais drabužiais! Deja, audinys be raštų atrodo vargas ir blankus.

6. Kartais žmonės kalba skirtingai...

Būna, kad žmonės tą patį daiktą vadina skirtingais vardais. Žodžiai nepanašūs, tačiau reikšmė būna ta pati.

Budistų vienuolio kalba.

Vyro kalba.

Moters kalba.

Prasčiokai mėgsta pridėti daug papildomų žodžių.

Kuo mažiau žodžių, tuo geriau.

* Šeštojo rango dvariškiai (žemiausias buvo aštuntasis, aukščiausias – pirmasis). Padėtis nėra per aukšta, tačiau daugelis jos pavydėjo, nes *kurodo* tarnavo imperatoriui. Jie vilkėjo specialius gelsvai žalios spalvos drabužius.

7. Skaudu atiduoti mylimą sūnų į vienuolyną...*

Kaip skaudu atiduoti mylimą sūnų į vienuolyną! Žmonės žiūrės į jį kaip į bejausmį medinuką.

Vienuolis valgo neskanų maistą arba pasninkauja, kenčia šaltį, neišsimiega. Jaunystė trokšta visko, kuo turtingas gyvenimas, bet vos tik vienuolis atsitiktinai žvilgteli į moterį, net už tokį mažmožį jį griežtai pasmerkia. Ir kas gi čia bloga?

Bet dar sunkiau klajojančiam būrėjui.** Jis klaidžioja tolimiausiais šventųjų kalnų – Mitakės ir Kumano – takais. Kokie sunkūs išbandymai laukia šiame nelengvame kelyje! Vos tik pasklinda gandai, kad jo maldos turi galios, visi pradeda jį kviestis. Kuo plačiau pasklinda šlovė, tuo mažiau jis turi ramybės. Kartais būrėjui labai sunkiai sekasi išvyti ligos kaltininkes – piktąsias dvasias – ir jis labai nusikamuoja, jį suima miegas... Ir staiga pasigirsta priekaištas: „Tinginys, jis tik miegoti temoka!“ Pagalvokite, ką jis tada pajaučia!

Bet tai praeities dalykai. Šiandien vienuolių gyvenimas daug lengvesnis.

* Savo sūnus budistų vienuoliams atiduodavo „sielos išgelbėjimui“. Buvo tikima, kad vienuolio tėvai ir visi jų vaikai sulauks dangiškos palaimos iki septintos kartos.

** Specialios budistų sektos pasekėjai atsirado VIII a. ir sujungė šintoizmo elementus su budizmu. Jie klajojo po šventas vietas, kad įgytų magiškų galių, ir gydė burtais. Buvo tikima, kad liga yra piktosios dvasios padarinys. Būrėjas turėjo išvaryti piktąją dvasią, pasikviesdamas gerąją dvasios gynėją, jis buvo savotiškas šamanas.

8. Imperatorienės rūmų valdytojas

Imperatorienės rūmų valdytojas, ruošdamasis priimti imperatorienę, savo namuose perstatė Rytinius vartus: ant keturių kolonų iškėlė aukštą stoginę, pro šį įėjimą ir buvo įneštas imperatorienės palankinas.* Bet rūmų damos nusprendė atvykti pro Šiaurinius vartus, kur buvo sargybos postas, jos manė, kad sargybinių tokią vėlyvą valandą nebus. Kai kurios buvo susivėlusios, tačiau nė nemanėme šukuotis – juk atvyks prie pat namų, jas pasitiks tik paprasti tarnai, o į juos galima nekreipti dėmesio. Bet, lyg tyčia, iš palmių lapų pinta vežimo palapinė pasirodė per plati ir įstrigo tarp siaurų vartų. Mums patiesė išpintą demblių takelį. Nieko nepadarysi! Nors apėmė neviltis, bet vis tiek mums teko išlipti ir žingsniuoti per visą kiemą. Minia dvariškių ir tarnų susirinko prie sargybos posto ir pašaipiai mus apžiūrinėjo. Kokia gėda, kaip apmaudu!

Prisistačiusios imperatorienei, mes papasakojome jai, kas nutiko.

– Net ir čia, kambariuose, žmonės jus gali pamatyti. Kodėl taip apsileidote? – nusišypsojo valdovė.

– Jūsų didenybe, visi šie žmonės mus pažįsta, jie mus matę, – atsakiau aš. – Jeigu staiga pradėsime pernelyg gražintis, kai

* Imperatorienė Sadako buvo priversta palikti imperatoriaus rūmus, nes, remiantis šintoistinėmis pažiūromis, gimdymas buvo laikomas „nešvariu dalyku“, o „sutepta“ imperatorienė negalėjo likti po vienu stogu su imperatoriumi. Jos pačios rūmai sudegė, todėl vyriausiasis valdytojas atidavė valdovei savo namus. Norėdamas oriai priimti imperatorienę, jis užkėlė vartus ant keturių kolonų, nors pagal jo rangą tai buvo neleistina. Persikėlimas įvyko 999 metų aštunto mėnulio devintą dieną.

kuriems, ko gera, pasirodys įtartina. Be to, kas galėjo tikėtis? Tokie rūmai, o vartai per siauri vežimui?!

Kaip tik tą akimirką pasirodė pats valdytojas, nešinas imperatorienės rašymo reikmenimis.

– Perduokite tai valdovei, – ištarė jis, kišdamas tušinę* ir kitus daiktus pro apeiginės užuolaidos apačią.**

– O, siaubingasis žmogau! – šūktelėjau jam. – Kodėl padarėte tokius siaurus vartus?

– Mano kuklūs namai atitinka mano kuklų rangą, – pašaipiai atrėžė Narimasa.

– Nesiginčysiu, – atšoviau jam, – bet esu girdėjusi, kad kartą vienas žemo rango vyras priešais savo namus buvo pastatęs labai aukštus vartus...

– O siaube! – nusistebėjo šeimnininkas. – Negi jūs kalbate apie Ju Din Go***? Tikrai nemaniau, jog kas nors, išskyrus senuosius plunksnagraužius, jį dar prisimena. Aš supratau užuominą tik todėl, kad kadaise pats keliavau mokslo keliais.

– Bet čionykštis jūsų „kelias“, – pašaipiai atkirtau, – nebuvo labai protingai sutvarkytas. Žemė labai nelygi... Mes visos griuvinėjome ant jūsų demblių. Kilo siaubingas sąmyšis...

* Tušinė – tai plokščia, dažniausiai akmeninė plytelė su įduba. Įduboje trinama tušo lazdelė ir gauti milteliai atskiedžiami vandeniu, tada rašoma. Tekste minima tušinė skirta tušui pasigaminti, ne tik laikyti.

** Užuolaida užstojo kilmingas damas nuo pašalinių akių. Pagal rūmų etiketą eiliniai žmonės neturėjo teisės žiūrėti į kilminguosius. Žemoji užuolaida galėjo laisvai judėti ant grindų. Ji susidėjo iš kelių plokščių, pakabintų ant horizontalios lazdos ir dekoruotų kutaais. Lazda buvo pritvirtinama prie stovo.

*** Kaip pasakoja Hanų dinastijos istorija (32–92 m.), vienas vyras priešais savo namus pasistatė aukštus vartus, tikėdamasis, kad jo palikuonys užims aukštus postus ir važinės vežimuose su baldakimais. Jo sūnus iš tikrųjų tapo pirmuoju ministru. Tik Narimasa supainiojo tėvą su sūnumi.

Skaitykite likusius
284 iš **304** puslapių,
įsigiję šią knygą

www.obuolys.lt

KITI KNYGŲ FORMATAI:

klausykla.lt

**Audio
knyga**

**Elektroninė
knyga**

Knyga, kurioje surašytos intymiausios paslaptys
ir mintys, kurių nesinori ištarti garsiai... Knyga,
slepiama po pagalve.

Imperatorienės rūmų dama, japonų literatūros klasikė
Sei Shōnagon (966–1025) buvo labai išsilavinusi ir inteligentiška
moteris, nevengusi karčios ironijos ir dygaus sarkazmo tiek savo,
tik kitų atžvilgiu, todėl jos priešų gretos nuolat gausėjo.

Jie mielai būtų žvilgtelėję į slaptąjį

Sei Shōnagon dienoraštį...

„Slaptoji geišos knyga“ arba „Priegalvio knyga“ parašyta džuihiu
stiliumi, kuris iš pirmo žvilgsnio atrodo paprastas, nors toks tikrai
nėra. Šios knygos tekstas – tai tarsi intymus pokalbis.

Jei gerai įsiklausysi – tavo širdis dainuos.

Jei liksi abejingas – nieko nesužinosi.

„Slaptoji geišos knyga“ – kiekvieną kartą vis kitokia, skirtingais
žmogaus gyvenimo periodais atsiverianti naujai, nustebinanti,
sužavinti poetiškais, rytietiškai rafinuotais pastebėjimais,
nukreipianti skaitytojų mintis į pačią esmę. Nors parašyta prieš
tūkstantį metų, „Slaptoji geišos knyga“ japonams išlieka kalbos
grynumo pavyzdžiu ir ryškiausiu literatūros perlu.

PASAUĮ SUŽAVĖJĘS JAPONŲ LITERATŪROS PERLAS

*Jeigu jums patiko tokios knygos, kaip Sun Tzu „Karo menas“ ar
„Tūkstantis ir viena naktis“, jūs privalote perskaityti ir „Slaptoji geišos knyga“.*

ISBN 978-609-484-264-1

9 786094 842641

www.obuolys.lt

Knygos pigiau, įdomybes ir ttraukos nemokamai

KITI FORMATAI:

Audi
knyga

Elektroninė
knyga

Vidinio dizaino detalės: © Diderius

Stalviršio žmogus yra gražus